

Det er dog uomtvisteligt, at Englands position i verdensøkonomien er relativt langt svagere end for 50 år siden. Kan England overhovedet overkomme det mål, det sætter sig? Day mener nej — hans argumenter er ofte tynde; men hans fornemmelse kan godt være rigtig alligevel. Det er vel sandsynligt, at sterlings rolle indskrænkes yderligere i fremtiden; men hvis England vælger en passende blanding af samarbejde og selvstændighed skulle denne tilpasning kunne ske uden større gene for verdenshandelen.

Erik Hoffmeyer.

Den enlige Moder. Udsendt i Nyt socialt Bibliotek. Det Danske Forlag, København 1953. 250 sider. Pris: 6,00 kr.

Bogen er en betænkning afgivet af en af Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Kvindesamfund i efteråret 1948 nedsat kommission. Det har været kommissionens formål på lignende måde som ved Danske Kvinders Nationalråds enkeundersøgelse af 1948 gennem en enquête at tilvejebringe et mere dybtgående kendskab til den enlige moders problemer og det milieu, hendes børn opdrages i, end det, der kan fås gennem den officielle statistik og i socialkontorers, mødrehjælpsinstitutioners, børneforsorgens og andre institutioners materiale.

Undersøgelsen omfatter hovedsagelig Københavns kommune, men er suppleret med en tilsvarende enquête om enlige mødre i Hjørring. Tilrettelæggelsen er foretaget efter næsten helt samme linier, som den af Århus statistiske kontor tidligere foretagne undersøgelse af samme art. (Århus kommunes statistiske kvartalskrift nr. 1, 1952).

Foruden den enquêtemæssige undersøgelse giver bogen en kort redegørelse for dansk lovgivning om enlige mødre og lidt om lovgivningen i forskellige fremmede lande. Til slut fremsættes der forskellige forslag til afhjælpning og forebyggelse af de enlige mødres vanskeligheder og til modvirkning af den familieopløsende ten-

dens, som i de senere år har givet problemet forøget vægt.

I den rent statistiske del af værket er det lykkedes at fremdrage en hel del nyt stof, som må være af betydelig værdi for bedømmelse af de enlige mødres levevilkår og deres problemer iøvrigt. Det bør på den anden side ikke overses, at der her er tale om et pionerarbejde, som geografisk set kun dækker en mindre del af landet. Forholdene i Københavns kommune er således næppe repræsentative for hele Storkøbenhavn. På samme måde tør Hjørring — som også bemærket i bogen — næppe heller betragtes som en typisk dansk provinsby i henseende til det behandlede emne. Sidst men ikke mindst savnes der stadigvæk helt oplysninger om forholdene udenfor købstæderne. Den sidste brist er vel nok den alvorligste. Der kan sikkert ikke herske tvivl om, at forholdene i landdistrikterne og i stationsbyerne afviger væsentligt fra købstæderne og hovedstaden, og at det i mange tilfælde vil være vanskeligt at skønne over, i hvilken retning forskellene går.

Som det var at vente, viser undersøgelsen, at de enlige mødre er en gruppe, som har krav på interesse set fra et socialpolitisk synspunkt. De lever stort set under ringere kår end almindelige familier, og i mange tilfælde vil der være tale om direkte nød. Deres indtægter er betydelig lavere end mandlige forsørgeres, gennemsnitligt lidt under halvdelen. Til trods herfor lykkes det de fleste mødre at klare sig selv. Undersøgelser over deres indkomstkilder viser, at gennemsnitligt ca. 75 pct. af deres indkomster stammer fra eget erhverv. Derimod hidrører kun 1,6 pct. fra invaliderente og offentlig hjælp, og kun 6 pct. af samtlige de mødre, undersøgelsen omfatter, har modtaget sådan hjælp.

De uheldige virkninger af det lave indkomstniveau har det gennem enquêten været muligt at spore på forskellige områder. Mødrenes boliger er gennemgående ringere og sjældnere udstyret med centralvarme og sanitære installationer end lejligheder i almindelighed. De nævnte mødre

Det er dog uomtvisteligt, at Englands position i verdensøkonomien er relativt langt svagere end for 50 år siden. Kan England overhovedet overkomme det mål, det sætter sig? Day mener nej — hans argumenter er ofte tynde; men hans fornemmelse kan godt være rigtig alligevel. Det er vel sandsynligt, at sterlings rolle indskrænkes yderligere i fremtiden; men hvis England vælger en passende blanding af samarbejde og selvstændighed skulle denne tilpasning kunne ske uden større gene for verdenshandelen.

Erik Hoffmeyer.

Den enlige Moder. Udsendt i Nyt socialt Bibliotek. Det Danske Forlag, København 1953. 250 sider. Pris: 6,00 kr.

Bogen er en betænkning afgivet af en af Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Kvindesamfund i efteråret 1948 nedsat kommission. Det har været kommissionens formål på lignende måde som ved Danske Kvinders Nationalråds enkeundersøgelse af 1948 gennem en enquête at tilvejebringe et mere dybtgående kendskab til den enlige moders problemer og det milieu, hendes børn opdrages i, end det, der kan fås gennem den officielle statistik og i socialkontorers, mødrehjælpsinstitutioners, børneforsorgens og andre institutioners materiale.

Undersøgelsen omfatter hovedsagelig Københavns kommune, men er suppleret med en tilsvarende enquête om enlige mødre i Hjørring. Tilrettelæggelsen er foretaget efter næsten helt samme linier, som den af Århus statistiske kontor tidligere foretagne undersøgelse af samme art. (Århus kommunes statistiske kvartalskrift nr. 1, 1952).

Foruden den enquêtemæssige undersøgelse giver bogen en kort redegørelse for dansk lovgivning om enlige mødre og lidt om lovgivningen i forskellige fremmede lande. Til slut fremsættes der forskellige forslag til afhjælpning og forebyggelse af de enlige mødres vanskeligheder og til modvirkning af den familieopløsende ten-

dens, som i de senere år har givet problemet forøget vægt.

I den rent statistiske del af værket er det lykkedes at fremdrage en hel del nyt stof, som må være af betydelig værdi for bedømmelse af de enlige mødres levevilkår og deres problemer iøvrigt. Det bør på den anden side ikke overses, at der her er tale om et pionerarbejde, som geografisk set kun dækker en mindre del af landet. Forholdene i Københavns kommune er således næppe repræsentative for hele Storkøbenhavn. På samme måde tør Hjørring — som også bemærket i bogen — næppe heller betragtes som en typisk dansk provinsby i henseende til det behandlede emne. Sidst men ikke mindst savnes der stadigvæk helt oplysninger om forholdene udenfor købstæderne. Den sidste brist er vel nok den alvorligste. Der kan sikkert ikke herske tvivl om, at forholdene i landdistrikterne og i stationsbyerne afviger væsentligt fra købstæderne og hovedstaden, og at det i mange tilfælde vil være vanskeligt at skønne over, i hvilken retning forskellene går.

Som det var at vente, viser undersøgelsen, at de enlige mødre er en gruppe, som har krav på interesse set fra et socialpolitisk synspunkt. De lever stort set under ringere kår end almindelige familier, og i mange tilfælde vil der være tale om direkte nød. Deres indtægter er betydelig lavere end mandlige forsørgeres, gennemsnitligt lidt under halvdelen. Til trods herfor lykkes det de fleste mødre at klare sig selv. Undersøgelser over deres indkomstkilder viser, at gennemsnitligt ca. 75 pct. af deres indkomster stammer fra eget erhverv. Derimod hidrører kun 1,6 pct. fra invaliderente og offentlig hjælp, og kun 6 pct. af samtlige de mødre, undersøgelsen omfatter, har modtaget sådan hjælp.

De uheldige virkninger af det lave indkomstniveau har det gennem enquêten været muligt at spore på forskellige områder. Mødrenes boliger er gennemgående ringere og sjældnere udstyret med centralvarme og sanitære installationer end lejligheder i almindelighed. De nævnte mødre

har endvidere en meget stor arbejdsbyrde, hvilket bl. a. viser sig i, at kun halvdelen af dem føler sig raske, og at mellem en trediedel og halvdelen af dem har måttet søge lægehjælp for dårlige nerver.

De forslag, som kommissionen på grundlag af undersøgelsen fremsætter, falder i to grupper, den ene vedrørende forslag angående økonomisk hjælp, medens den anden vedrører rådgivning og oplysning. Der skal ikke her tages stilling til disse forslag, men alene bemærkes, at kommissionen har haft held til at påvise, at vi her har et af de områder, som er blevet forsømt under de senere års socialpolitiske indsats — og det måske mere end vore bange anelser har sagt os.

Svend Aage Hansen.

Activity Analysis of Production and Allocation. Edited by T. C. Koopmans. Cowles Commission for Research in Economics, Monograph No. 13. Wiley & Sons, New York 1952. 380 pp. \$ 4,50.

This volume contains 25 papers, all of which had been presented to a conference on "linear programming" held in Chicago in 1949. During the delay in writing this review some of the novelty of the contribution to economics of the "linear programming" school, which centers in the Cowles Commission, has worn off and one may be able to judge the results in better perspective.

The studies under review concern the efficient fitting together of the many interdependent activities of a large and complex undertaking, in the extreme case the economy as a whole. An "activity" is an economic process by which different "inputs" are combined to result in "output". Any "output" can, therefore, be expressed as a mathematical function of a number of "inputs". There is a departure from orthodox production theory in so far as an "activity" is rather narrowly defined. It may be possible to produce a given commodity by a number of alternative

"activities" but, in given circumstances, not more than one activity will be the optimum, that is, not more than one will be in actual use. The major problem of substitution of one factor of production for another is not treated as a movement along the production curve of orthodox theory but rather as the substitution of one "activity" for another. There is justification for this approach as, under conditions of modern machine production, substitution is usually the result of, or must be accompanied by, some change in the process of production.

Within this framework it is easy to see the legitimacy of the well-known assumption of linearity, that is, the assumption that, for any activity, output is a linear function of inputs. This is clearly a simplifying assumption, which is acceptable in any science as a first approximation, and it makes much of the mathematical analysis and the work of computation feasible. As against orthodox production theory, most of the nonlinearity of the production function is regarded as being due to heterogeneity, that is, to the combination, in varying proportions, of different elementary activities. The solution of many problems is possible only by basing the analysis directly on the elementary (linear) activities.

Linear programming is a post-war growth which has its origin in attempts to generalise the Walrasian system of economic equilibrium; in modern welfare economics; in the by now familiar work of Professor Leontief; and in specific programming problems which have been mathematically solved during the war. The immediate stimulus came undoubtedly from Leontief's successful attempt, from 1936 onwards, to analyse, in empirical terms, the economy as a whole, and from the controversies concerning his model. Much of the work of the linear programming school may be looked upon as an application of the Leontief model to special problems instead of to the economy as a whole; as an attempt to provide a